

Wyrok z dnia 9 listopada 2001 r.

III RN 144/00

Naczelny Sąd Administracyjny, rozstrzygając o środkach usunięcia naruszenia prawa niezbędnych dla załatwienia sprawy, nie może wykroczać poza jej granice, wyznaczone żądaniem strony oraz faktycznymi i prawnymi jego podstawami.

Przewodniczący SSN Andrzej Wasilewski, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2001 r. sprawy ze skargi T. Kopalni Surowców Mineralnych „B.G.” Spółki z o.o. w S. na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w P.T. z dnia 19 stycznia 1998 r. [...] w przedmiocie nadpłaty podatku od nieruchomości za lata 1993-1995, na skutek rewizji nadzwyczajnej Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego w Łodzi z dnia 2 lutego 2000 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu-Ośrodkowi Zamiejscowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

T. Kopalnie Surowców Mineralnych „B.G.” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. zwróciły się z wnioskiem do Urzędu Gminy w T.M. o zaliczenie nadpłaty w podatku od nieruchomości, wynikającej ze skorygowanych deklaracji za lata 1993-1996 na poczet zobowiązania podatkowego za 1997 r.

Wójt Gminy T.M. decyzją z dnia 15 września 1997 r., wydaną na podstawie art. 104 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz.U. z 1980 r. Nr 9, poz. 26 ze zm.) i art. 29 ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz.U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486 ze zm.), oddalił wniosek, orzekając odmowę zaliczenia kwoty 164.189,47 zł na poczet zobowiązań podatkowych należnych za rok 1997.

Po rozpatrzeniu odwołania strony, Samorządowe Kolegium Odwoławcze w P.T. decyzją z dnia 19 stycznia 1998 r., wydaną na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 KPA w związku z art. 335 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.), utrzymało w mocy zaskarżoną decyzję.

W skardze do Naczelnego Sądu Administracyjnego T. Kopalnie Surowców Mineralnych „B.G.” wniosły o uchylenie decyzji organów obu instancji. Zarzuciły tym orzeczeniom przede wszystkim naruszenie art. 6 KPA oraz przepisów prawa materialnego art. 248 § 1 KH i art. 31 ust. 1 ustawy o rachunkowości przez ich pominięcie przy określaniu podstawy opodatkowania budowli dla celów podatku od nieruchomości za lata 1993-1996.

Wyrokiem z dnia 2 lutego 2000 r. Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Łodzi, na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz ust. 2 pkt 1 i 3 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, uchylił zaskarżoną decyzję. W uzasadnieniu wyroku Sąd ten stwierdził, iż podniesione w skardze zarzuty nie zasługują na uwzględnienie, gdyż stanowisko organów orzekających w sprawie, co do braku podstaw do stwierdzenia nadpłaty w rozumieniu art. 29 ustawy o zobowiązaniach podatkowych było prawidłowe.

Pomimo uznania bezzasadności podniesionych przez stronę zarzutów Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że decyzja jest niezgodna z prawem, z przyczyn rozważonych z urzędu. Według Sądu złożony w 1997 r. wniosek podatnika o zaliczenie na poczet podatku od nieruchomości za 1997 nadpłaty podatku za lata 1993-1996 doprowadził do wszczęcia postępowania administracyjnego w zakresie rozliczenia tego podatku za 1997 r. Wprawdzie rozpoznając sprawę organy pierwszej i drugiej instancji w sposób prawidłowy wywiodły, że podatnik obliczył i uiścił podatek od nieruchomości za badany okres we właściwej wysokości i zasadnie odmówiły zwrotu nadpłaty, to jednakże powinny rozstrzygnąć także co do rozliczenia podatku od nieruchomości za rok 1997, co według NSA – również było objęte żądaniem strony. Ponadto Sąd podniósł, że w toku postępowania nie zostało wyjaśnione, czy były złożone deklaracje podatkowe za 1997 r. oraz, czy doszło do zapłaty podatku za ten rok. Organy podatkowe miały obowiązek określić prawidłową wysokość zobowiązania w podatku od nieruchomości za 1997 r., względnie – jeśli doszło do wygaśnięcia zobowiązania podatkowego w związku ze spełnieniem świadczenia – orzec o umorzeniu postępowania. W zaistniałej sytuacji – zdaniem Sądu – nie doszło do rozstrzygnięcia o całości żądania podatnika, co spowodowało uchylenie decyzji organu

drugiej instancji, na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym.

Od wyroku powyższego rewizję nadzwyczajną wniósł Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego zarzucając rażące naruszenie art. 33 ust. 1 w związku z art. 51 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, a także art. 27 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 i 3 tej ustawy w następstwie bezpodstawnego rozszerzenia w postępowaniu sądowym zakresu sprawy o przedmiot, który nie był objęty postępowaniem administracyjnym.

Na podstawie powyższych zarzutów, podkreślając w ich uzasadnieniu, że nie odnoszą się one do wyrażonej w zaskarżonym wyroku oceny prawnej w zakresie tego przedmiotu sprawy, który wynikał z wniosku strony o zaliczenie nadpłaty w podatku od nieruchomości Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu Ośrodkowi Zamiejscowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy po rozpoznaniu sprawy w zakresie określonym podaną wyżej podstawą rewizji nadzwyczajnej (por. art. 393¹¹ KPC odpowiednio stosowany), w pełni podzielił podniesione w niej zarzuty. Naczelny Sąd Administracyjny podejmując przewidziane ustawą środki w celu usunięcia naruszenia prawa, jeśli jest to niezbędne dla końcowego załatwienia sprawy, nie powinien rozstrzygać o innej sprawie niż ta, która została poddana jego kontroli. Nie powinien wykraczać poza granice sprawy, która była albo powinna być przedmiotem postępowania administracyjnego. W rozważanym wypadku chodziło o sądową kontrolę decyzji wydanej w postępowaniu administracyjnego, które zostało wszczęte na żądanie strony (por. art. 61 § 1 KPA) i toczyło się wyłącznie w przedmiocie tego żądania. Żądanie strony, tak w postępowaniu administracyjnym, jak i sądowym – wbrew przesłance zaskarżonego wyroku – ograniczało się do żądania zaliczenia nadpłaty za lata 1993-1996 na poczet zobowiązania podatkowego w podatku od nieruchomości za rok 1997. Tak określone żądanie zostało przez stronę uzasadnione okolicznościami dotyczącymi podatku za lata 1993-1996 i było oparte na wynikającym z przepisów prawa materialnego uprawnieniu w przedmiocie nadpłaty podatku. Zaskarżony wyrok określił zakres sprawy sprzecznie z jej przedmiotem ukształtowanym w postępowaniu administracyjnym na podstawie żądania strony i odpowiadających mu podstaw prawnych. W szczególności chodziło o przepisy art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486 ze

zm.), które określiły warunki uprawnienia podatnika do zgłoszenia wniosku o zaliczenie nadpłaty na poczet przyszłych zobowiązań. Słusznie w uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej podniesiono, że w dacie wydawania decyzji nie było przepisów, z których wynikałby obowiązek rozszerzenia postępowania dotyczącego zaliczenia nadpłaty na poczet przyszłego zobowiązania także o sprawę w przedmiocie przyszłych zobowiązań podatkowych podatnika. Określenie wysokości nieuregulowanego w terminie zobowiązania podatkowego w podatku od nieruchomości za 1997 r. w drodze decyzji deklaratoryjnej wydanej na podstawie art. 5 ust. 2 i 3 ustawy o zobowiązaniach podatkowych stanowi odrębną sprawę, która może być przedmiotem odrębnego postępowania administracyjnego.

Uznając, że Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego wykazał rażące naruszenie w zaskarżonym wyroku wskazanych przepisów, które w konsekwencji prowadziłyby do bezpodstawnego kontynuowania postępowania w sprawie poza jej przedmiotem (por. art. 30 w związku z art. 22 ust. 2 pkt 1 i 3 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym), Sąd Najwyższy orzekł stosownie do wniosku rewizji nadzwyczajnej (art. 393¹³ § 1 KPC odpowiednio stosowany).

=====